

Необхідність створення спеціалізованого суду в Україні не викликає сумнівів. Адже, не лише заклики та вимоги міжнародної спільноти спонукали до впровадження в Україні Вищого антикорупційного суду, а й сучасні невтішні реалії розвитку українського суспільства. Рівень ефективності функціонування цього судового органу стане зрозумілим вже з перших кроків роботи. Панують сподівання, що міжнародний досвід існування антикорупційних судів, а також рекомендації закордонних партнерів сприятимуть пошуку ефективних шляхів вдосконалення роботи цього інституту в антикорупційній сфері.

1. Антикорупційний суд запрацював: кого саджатимуть і коли. *BBC News. Україна* : веб-сайт. Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-49583070> (дата звернення: 19.10.2019).

2. Прокопів Б. Специфіка функціонування Вищого антикорупційного суду в Україні: міжнародний досвід та українські реалії. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. Вип. 3(15). С. 103-107.

3. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 черв. 2018 р. №2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19> (дата звернення: 19.10.2019).

4. Як спрацювали спеціалізовані антикорупційні суди в світі? Уроки для України. *Апостроф*. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/judiciary/2018-09-11/kak-srabortalispetsializirovannyie-antikorrupsionnyie-sudyi-v-mire-uroki-dlya-ukrainyi/20562> (дата звернення: 19.10.2019).

Скрипченко Ірина Тарасівна,

кандидат наук з фізичного
виховання і спорту, доцент,
завідувач кафедри фізичного виховання

Ластовкін Владислав Анатолійович,
викладач кафедри фізичного виховання

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

СПОРТИВНЕ ПРАВО ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В сучасному суспільстві зміни правового регулювання торкаються всіх сфер діяльності, в тому числі вони і не оминули сфери фізичної культури і спорту. На жаль, в умовах сьогодення гостро постала проблема правового захисту спортсменів, тренерів, спортивних організацій тощо [6]. Представники спортивної галузі змушені працювати в умовах відсутності Державної програми розвитку фізичної культури та спорту, потребують врегулювання питання розвитку фізичної культури та спорту в умовах децентралізації. Для вирішення цих питань в системі сучасного українського права створено

окрему галузь - спортивне право, однак вона ще недостатньо узгоджена й збалансована [5].

Сьогодні в Україні остаточно не створено спортивний третейський суд, практично відсутні юридичні консультації та адвокатські бюро з питань правового регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту, у спортивних федераціях немає навіть юриста загальної практики, вже не кажучи про спортивного юриста зі знанням англійської мови й практичним досвідом роботи, адже всі документи та рішення квазіарбітражних спортивних органів публікуються англійською мовою. Лише не давно створенно Громадську спілку діячів фізичної культури та спорту України, метою якої є правовий захист спортсменів. Громадська спілка реалізовуватиме низку завдань щодо пропаганди міжнародних стандартів у сфері захисту прав спортсменів, надання правової допомоги, моніторингу інформації щодо правопорушень, сприяння реалізації реформування спорту відповідно до кращих зразків світової практики, а також буде брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів.

Вирішення таких питань є не можливим без якісних кадрів – спортивних юристів, які практично не готуються в Україні. Науковцями та спортивними діячами висловлюється думка щодо необхідності підготовки фахівців зі спортивного права у стінах юридичних закладів вищої освіти, де їх повинні навчити якісно здійснювати діяльність в сфері фізичної культури і спорту на основі нових спортивно-правових досягнень і можливостей, а також вирішувати юридичні проблеми, з якими стикаються сучасні спортивні організації, спортсмени, тренери, судді та інші учасники спортивного руху [1, 7]. Отже ми констатуємо, що спортивне право переходить до розряду життєво необхідного продукту, що є затребуваним у фізкультурно спортивній та юридичній практиці, науковій та навчально-педагогічній діяльності.

Підтримуючи думку Р. М. Кацуби [4] ми вважаємо за необхідне включити навчальну дисципліну «Спортивне право» до переліку дисциплін за вибором навчальних планів ЗВО за напрямом «Право» спеціальність 081 «Правознавство». Студентам юридичних ЗВО буде доцільно вивчати дисципліну «Спортивне право» тому, що вони мають гарні базові знання із загально правових дисциплін, тобто володіють основними положеннями загальної теорії права, конституційного, адміністративного, цивільного, трудового, кримінального, фінансового, податкового права, які стануть їм у нагоді при опануванні основ спортивного права.

Навчальна дисципліна «Спортивне право» повинна висвітлювати предмет, методи і принципи спортивного права, зміст відповідних законів та інших нормативних актів, механізми нормативного регулювання спортивних відносин, закономірності становлення і розвитку спортивної нормативної бази з властивим їй юридичним інструментарієм.

Аналіз робочих програм різних закордонних закладів освіти свідчить, що програма із зазначеної дисципліни повинна складатися із загальної та

спеціальної частин [1, 2, 3]. До загальної частини необхідно включити історичні аспекти, понятійний апарат, принципи, інші теоретичні питання, осмислення яких, дозволить здобувачам вищої освіти систематизувати знання та набути необхідних навичок юридичного аналізу і мислення, на кшталт:

- Історія розвитку та регулювання фізичної культури і спорту;
- Фізична культура і спорт як сфера державної політики і об'єкт державного регулювання на сучасному етапі розвитку;
- Суб'єкти фізичної культури і спорту в Україні та їх правовий статус;
- Поняття, предмет, методи і принципи спортивного права України;
- Спортивне право України як галузь наукового правознавства та навчальна дисципліна;
- Джерела спортивного права України і його місце в українській правовій системі;
- Особливості регулювання складових частин спорту (професійного, масового, дитячо-юнацького, студентського тощо);
- Спорт в Україні і міжнародна спортивна система;
- Спортивні правовідносини.

Спеціальна частина розглядає конкретні правові інститути, що відокремилися в рамках спортивного права. Тут доцільно більш детально розглянути наступні теми:

- Правове регулювання трудових і соціальних відносин у сфері фізичної культури і спорту;
- Правове регулювання управлінських відносин у сфері фізичної культури і спорту;
- Правові основи ресурсного і фінансового забезпечення фізичної культури і спорту;
- Правові питання податкових відносин у сфері фізичної культури і спорту;
- Правові основи організації і проведення фізкультурних і спортивних заходів;
- Особливості правового регулювання трансферів, реклами і спонсорства в спорті;
- Правова охорона інтелектуальної власності в сфері фізичної культури і спорту;
- Правопорушення та відповідальність в області спорту;
- Правові основи спортивної медицини та охорони здоров'я осіб, які займаються фізичною культурою і спортом;
- Правові основи протидії застосуванню допінгу;
- Правове регулювання розгляду спортивних суперечок, спортивний арбітраж;
- Спортивна етика
- Україна і спортивна політика Європейського союзу тощо.

Головним завданням науково-педагогічних працівників юридичних

(або спортивних) закладів вищої освіти, які навчають ЗВО з даної дисципліни є навчити їх мислити спортивно-юридичними категоріями і діяти з урахуванням набутих знань, умінь і навичок при реалізації положень відповідної нормативної бази в рамках юридичної та іншої спеціальності в організаціях, пов'язаних з фізкультурно-спортивною діяльністю. Проте, успішно вирішувати спортивно-правові завдання на практиці випускники юридичних та інших навчальних закладів зможуть лише тоді, коли знання з області права та правознавства органічно поєднуються у них в одне нерозривне ціле зі знаннями з науково-практичних питань фізичної культури і спорту.

Таким чином, визначено потребу у підготовці спортивних юристів в Україні. Запропоновано змістове наповнення навчальної програми «Спортивне право», яка може складатися з 3-4 кредитів ECTS та викладатися у юридичних ЗВО.

1. Алексеев С. В. Спортивное право как новейшая отрасль права, область юридической науки и учебная дисциплина (система курсов) / С. В. Алексеев, Р. Г. Гостев // Евразийский форум. – 2013. – №. 1 (5).
2. Алексеев С.В. Международное спортивное право: Учебник для вузов / Под ред. д.ю.н., проф. П.В. Крашенинникова. М.: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2008, 2013.
3. Дурнов, В. В. Спортивное право – фундамент будущих спортивных успехов / В. В. Дурнов // Спортивное право в Республике Беларусь. – Минск: Ред. журн. «Промышленно-торговое право», 2018. – Вып.8. Науч. электрон. изд.
4. Кацуба Р. М. До питання про зміст предмета спортивного права України // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – №. 3. – С. 115-120.
5. Моргунов О. А. Поняття та система джерел спортивного права / О. А. Моргунов // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 624–629
6. Сердюков А. В. О совершенствовании законодательства о физической культуре и спорте / А. В. Сердюков // Материалы конференции "Спортивное право: перспективы развития" / сост. Д. И. Рогачев. – М.: 2008. – С. 126 – 130.
7. Чередник Р. В. Становлення спортивного права як комплексної галузі в правовій системі України / Р. В. Чередник // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр.– Одеса : Фенікс, 2011. – Вип. 42. – С. 272-280.